

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-16-01/2013
P/13/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/069 – Wpływ likwidacji szkół publicznych na warunki realizacji zadań oświatowych gmin
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Jerzy Chwiedosik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87248 z dnia 6 września 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka, w której przeprowadzono kontrolę	Urząd Gminy Trzcianne, ul. Wojska Polskiego 10, 19-104 Trzcianne.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zdzisław Dąbrowski, Wójt Gminy Trzcianne [Dowód: akta kontroli str. 4]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, wpływ likwidacji publicznych szkół podstawowych na warunki kształcenia uczniów oraz na realizację zadań oświatowych Gminy Trzcianne w latach 2011-2013.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia prawidłowo przeprowadzony proces likwidacji szkół podstawowych, właściwe ustalenie nowej sieci szkół publicznych i wyznaczenie ich obwodów oraz uzyskanie, w wyniku likwidacji szkół, oszczędności w kwocie 814 tys. zł.

Stwierdzone nieprawidłowości w udzielaniu osobom prowadzącym szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych dotacji z naruszeniem wymogów ustalonych w art. 90 ust. 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty², polegały na:

- przekazaniu od września do grudnia 2011 r. dotacji w kwocie 215.776 zł, mimo że osoba prowadząca te szkoły, w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji, nie przedłożyła informacji o planowanej liczbie uczniów,
- nieprawidłowym ustalaniu do 31 sierpnia 2013 r. dotacji w części dotyczącej oddziałów przedszkolnych funkcjonujących w niepublicznych szkołach podstawowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja gminnej sieci szkół i warunki kształcenia uczniów

1.1. Zapewnienie uczniom zlikwidowanych szkół możliwości kontynuowania nauki w innych szkołach publicznych tego samego typu

Opis stanu faktycznego

1.1.1. W roku szkolnym 2013/2014 sieć szkół prowadzonych przez Gminę Trzcianne obejmowała:

- Szkołę Podstawową im. Św. Franciszka w Trzciannem, posiadającą dziewięć oddziałów klas I-VI, w których uczyło się 162 uczniów oraz dwa oddziały klasy zerowej, liczące 47 wychowanków,
- Gimnazjum im. Króla Aleksandra Jagiellończyka w Trzciannem, w którym w sześciu oddziałach uczyło się 142 uczniów.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572 ze zm.

Gmina nie prowadziła innych placówek oświatowych. Biuro Obsługi Szkół Samorządowych w Trzciannem, zajmujące się obsługą ekonomiczno-administracyjną szkół zostało zlikwidowane 31 października 2011 r. [Dowód: akta kontroli str. 5, 17]

1.1.2. W latach 2011-2013 (do 30 września) Rada Gminy Trzciannie prawidłowo wprowadzała zmiany w gminnej sieci szkół publicznych. Uchwały w sprawie likwidacji dwóch z trzech prowadzonych szkół podstawowych, zgodnie z wymogami art. 59 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, zostały podjęte po zasięgnięciu opinii Podlaskiego Kuratora Oświaty. O zamiarze likwidacji szkół - stosownie do postanowień art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych³ - zawiadomiono także Międzygminny Oddział Związku Nauczycielstwa Polskiego w Mońkach. Na podstawie uchwał Rady Gminy z 29 kwietnia 2011 r. zlikwidowano z dniem 31 sierpnia 2011 r.:

- Szkołę Podstawową w Brzezinach⁴, w której według stanu na 30 września 2010 r. uczyło się 39 uczniów klas I-VI i dziewięciu uczniów klasy „0” (posiadającą pięć oddziałów, w tym oddziały łączone klasy „0” i I oraz klasy II i III).
- Szkołę Podstawową w Starych Bajkach, do której według stanu na 30 września 2010 r. uczęszczało 56 uczniów klas I-VI (sześć oddziałów) i czterech uczniów klasy „0” (jeden oddział).

Wszyscy uczniowie klas 0-V z roku szkolnego 2010/2011, tj. 45 ze Szkoły Podstawowej w Brzezinach i 50 ze Szkoły Podstawowej w Starych Bajkach, w kolejnym roku szkolnym podjęli naukę w niepublicznych szkołach podstawowych utworzonych w tych miejscowościach, mimo zapewnienia im możliwości kontynuowania nauki w publicznej Szkole Podstawowej w Trzciannem. [Dowód: akta kontroli str. 8-15, 20, 23, 27-29, 39, 43]

1.1.3. Podlaski Kurator Oświaty w Białymstoku pozytywnie zaopiniował zamiar likwidacji Szkoły Podstawowej w Starych Bajkach, proponując jednocześnie rozważenie możliwości prowadzenia tej szkoły przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego. W przypadku likwidacji Szkoły Podstawowej w Brzezinach wydał opinię negatywną, argumentując, iż szkoła jest jedynym ośrodkiem kultury dla mieszkańców okolicznych wsi⁵, została odnowiona przy współudziale rodziców, posiada dobrze wyposażoną pracownię komputerową (sfinansowaną ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego), trasa dojazdu uczniów do Szkoły Podstawowej w Trzciannem wyniesie ponad 50 km.

[Dowód: akta kontroli str. 10-11, 14-15]

Związek Nauczycielstwa Polskiego zakwestionował zasadność likwidacji obu szkół. Stanowisko swoje uzasadnił: nieznacznym spadkiem liczby dzieci w wieku szkolnym w kolejnych latach, wzrostem kosztów dowożenia uczniów, wydłużeniem drogi do szkoły dzieci zamieszkujących w obwodzie Szkoły Podstawowej w Brzezinach oraz brakiem ofert pracy dla zwalnianych nauczycieli i pracowników niepedagogicznych.

[Dowód: akta kontroli str. 28]

Rodzice uczniów ze Szkoły Podstawowej w Brzezinach dwukrotnie kierowali do Wójta Gminy prośby o zaniechanie likwidacji szkoły (pisma z 10 lutego 2011 r. i 1 marca 2011 r.). Przytaczane argumenty dotyczyły przede wszystkim wydłużenia drogi do szkoły, dobrego funkcjonowania placówki oraz wydatków poniesionych na jej odnowienie. Ponadto zainteresowani rodzice uczestniczyli w sesjach Rady Gminy poświęconych likwidacji szkół w Brzezinach i w Starych Bajkach, przeprowadzonych 17 lutego i 29 kwietnia 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str. 27]

Od 1 września 2011 r. w miejscowościach Brzeziny i Stare Bajki powstały niepubliczne szkoły podstawowe o uprawnieniach szkół publicznych, prowadzone przez Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym "Eduktor" w Łomży. Na podstawie dwóch umów z 25 sierpnia 2011 r. Gmina Trzciannie przekazała

³ Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 854 ze zm.

⁴ Budynek szkoły faktycznie był posadowiony na działce znajdującej się w obrębie wsi Laskowiec. Po zmianie organu prowadzącego, mając na uwadze wypis z rejestru gruntów, w nazwie szkoły miejscowość Brzeziny zastąpiono nazwą Laskowiec.

⁵ Pełnienie przez Szkołę Podstawową w Brzezinach funkcji ośrodka kultury polegało na udostępnianiu pomieszczeń na spotkania z mieszkańcami wsi. Spotkania te były poświęcone głównie wyborom samorządowym, wyborom sołtysa.

temu stowarzyszeniu do bezpłatnego użytkowania nieruchomości gruntowe i budynki po byłych szkołach (wraz z wyposażeniem), z przeznaczeniem na prowadzenie szkół podstawowych. Umowy zawarto na okres trzech lat, tj. do 25 sierpnia 2014 r.

[Dowód: akta kontroli str. 24-25, 60-62, 76-78]

Nowopowstałe niepubliczne szkoły podstawowe w Brzezinach i w Starych Bajkach przejęły wszystkich uczniów zamieszkałych w obwodach zlikwidowanych szkół publicznych. W roku szkolnym 2011/2012 w szkole w Brzezinach podjęło naukę 47 uczniów, w tym ośmiu w oddziale zerowym, a w szkole w Starych Bajkach – 55 uczniów, w tym dziewięciu w oddziale zerowym. Nauka w tych szkołach była nieodpłatna.

Według stanu na 30 września 2011 r. zatrudnienie w niepublicznej szkole podstawowej w Brzezinach wynosiło 6,09 etatu, a w szkole podstawowej w Starych Bajkach - 6,73 etatu. W obu szkołach nauczycieli zatrudniono na podstawie umów o pracę, a wynagrodzenie ustalono zgodnie z przepisami Kodeksu pracy. Obowiązujący wymiar pensum dydaktycznego wynosił 22 godziny tygodniowo.

[Dowód: akta kontroli str. 36-37, 43]

Według danych z Systemu Informacji Oświatowej przeciętne miesięczne wynagrodzenie nauczycieli zatrudnionych w niepublicznych szkołach podstawowych:

- w Brzezinach w 2011 r. wynosiło 2.945 zł w przypadku zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć i 1.511 zł w przypadku nauczycieli pracujących w niepełnym wymiarze, a w 2012 r. odpowiednio 3.288 zł i 1.269 zł,
- w Starych Bajkach w 2011 r. wynosiło 2.347 zł w przypadku zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć i 1.960 zł w przypadku nauczycieli pracujących w niepełnym wymiarze, zaś w 2012 r. odpowiednio 2.314 zł i 1.943 zł.

Było ono zatem znacznie niższe od średniego wynagrodzenia nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Trzciannie, które wynosiło 4.225 zł. Wg stopni awansu zawodowego w latach 2011-2012 kształtowało się ono następująco:

- nauczyciel stażysta – 2.504 zł w 2011 r. i 2.618 zł w 2012 r.,
- nauczyciel kontraktowy – 2.869 zł w 2011 r. i 3.190 zł w 2012 r.,
- nauczyciel mianowany – 7.477 zł w 2011 r. (wraz z odprawami wypłaconymi nauczycielom zlikwidowanych szkół) i 4.310 zł w 2012 r.,
- nauczyciel dyplomowany – 4.991 zł w 2011 r. i 5.011 zł w 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 49-50, 118-119]

Jedynym źródłem utrzymania niepublicznych szkół podstawowych były dotacje z budżetu Gminy Trzciannie. Ich wysokość przedstawiono w pkt 3.3. niniejszego wystąpienia.

[Dowód: akta kontroli str. 36-37, 43]

1.1.4. W uzasadnieniu do uchwał Rady Gminy jako główne powody likwidacji szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach wskazano względy demograficzne. Według stanu na wrzesień 2013 r. liczba dzieci urodzonych w latach 2006-2012 i zameldowanych w obwodach szkół:

- w Brzezinach wynosiła 44, w tym urodzonych w 2006 r. – sześcioro, w 2007 r. – siedmioro, w 2008 r. – dziewięcioro, w 2009 r. – pięcioro, w 2010 r. – siedmioro, w 2011 r. – sześcioro, w 2012 r. – czworo,
- w Starych Bajkach wynosiła 42, w tym urodzonych w 2006 r. – czworo, w 2007 r. – ośmioro, w 2008 r. – sześcioro, w 2009 r. – jedenaścioro, w 2010 r. – dwoje, w 2011 r. – sześcioro, w 2012 r. – pięcioro.

[Dowód: akta kontroli str. 9, 13, 26]

1.1.5. Oprócz omawianych wyżej niepublicznych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach, w latach 2011-2013 (do 30 września) Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „EDUKATOR” w Łomży na terenie Gminy Trzciannie prowadziło, utworzone we wrześniu 2007 r. na bazie zlikwidowanych szkół publicznych, niepubliczne szkoły podstawowe w Szorcach i w Nowej Wsi. Obie te szkoły zlikwidowane zostały we wrześniu 2011 r. (w roku szkolnym 2011/2012 w szkołach tych miało się uczyć odpowiednio 21 i 15 dzieci) oraz:

- Zespół Wychowania Przedszkolnego w Nowej Wsi – utworzony w grudniu 2008 r. i zlikwidowany w styczniu 2010 r.,
- Punkt Przedszkolny w Szorcach - utworzony 1 kwietnia 2011 r. i zlikwidowany 31 lipca 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 24-25, 151]

Uczniowie ze zlikwidowanych niepublicznych szkół podstawowych w Szorcach i Nowej Wsi oraz wychowankowie oddziałów zerowych kontynuowali naukę w Szkole Podstawowej im. Św. Franciszka w Trzciannem. [Dowód: akta kontroli str. 99]

Majątek zlikwidowanych szkół niepublicznych został zwrócony Gminie Trzciannie. Budynek po byłej szkole podstawowej w Szorcach został przeznaczony na świetlicę wiejską i w trakcie kontroli NIK był remontowany ze środków Gminy. Część budynku byłej szkoły w Nowej Wsi została wynajęta trzem rodzinom. Gmina poszukuje zaś inwestora, który kupi bądź wydzierżawi budynek. [Dowód: akta kontroli str. 162]

1.1.6. Sieć szkół publicznych funkcjonująca na terenie Gminy Trzciannie w roku szkolnym 2013/2014, była zgodna z planem sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów, ustalonym na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy o systemie oświaty, tj. w drodze uchwały Rady Gminy z 14 czerwca 2011 r. W myśl tej uchwały obwód Szkoły Podstawowej im. Św. Franciszka w Trzciannem oraz obwód Gimnazjum im. Króla Aleksandra Jagiellończyka w Trzciannem obejmował cały obszar Gminy. Także 14 czerwca 2011 r., zgodnie z wymogami art. 14a ust. 1 ustawy o systemie oświaty, Rada Gminy Trzciannie ustaliła sieć oddziałów przedszkolnych, która obejmowała oddziały funkcjonujące w Szkole Podstawowej w Trzciannem. [Dowód: akta kontroli str. 16, 46]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na to, że Gmina Trzciannie formalnie zapewniła uczniom ze zlikwidowanych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach możliwość kontynuowania nauki w innej szkole publicznej (uchwały Rady Gminy Trzciannie z 29 kwietnia 2011 r.) i tym samym wywiązała się z obowiązku ustalonego w art. 59 ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Od początku procesu likwidacji tych szkół zakładano jednak, że dalsza nauka będzie realizowana w szkołach niepublicznych. Na przyjęcie takiego założenia wskazuje fakt zorganizowania spotkań rodziców uczniów zlikwidowanych szkół z przedstawicielami Urzędu Gminy Trzciannie oraz Społeczno-Oświatowego Stowarzyszenia Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator” w Łomży, które faktycznie utworzyło niepubliczne szkoły podstawowe, w dniu 13 lutego 2011 r., tj. cztery dni przed podjęciem przez Radę Gminy Trzciannie uchwał w sprawie zamiaru likwidacji szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach. Utworzenie na terenie Gminy jedynie jednej publicznej szkoły podstawowej i tylko jednego publicznego gimnazjum w Trzciannem, które swoim obwodem obejmują cały obszar Gminy spowodowało, że droga do tych szkół z najdalszej miejscowości (Zajki) autobusem szkolnym wynosiła aż 52 km.

[Dowód: akta kontroli str. 8, 12, 27, 31-32 153]

Wójt Zdzisław Dąbrowski wyjaśnił: „Z uwagi na uwarunkowania demograficzne oraz finansowe Gmina Trzciannie nie była w stanie w dalszym ciągu utrzymywać szkół w Brzezinach i w Starych Bajkach. Jednocześnie rodzice uczniów nie wyrażali zgody na likwidację tych szkół. W wyniku uzgodnień z rodzicami uczniów ustalono, że zostanie podjęta próba przekazania tych szkół innemu organowi prowadzącemu. Prowadzenia niepublicznych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach podjęło się Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator” w Łomży. Gmina zapewniła też możliwość kontynuowania nauki uczniom zlikwidowanych szkół w Szkole Podstawowej w Trzciannem. Z uwagi na znaczne odległości w dowozie uczniów (w przypadku Brzeziny) wszyscy uczniowie ze zlikwidowanej szkoły podjęli naukę w szkole niepublicznej w Brzezinach. Także uczniowie ze zlikwidowanej szkoły publicznej w Starych Bajkach kontynuowali naukę w niepublicznej szkole podstawowej, mimo że droga do szkoły w Trzciannem wynosi ok. 8 km, a szkolny autobus i tak przejeżdża przez te miejscowości, dowożąc uczniów do Gimnazjum w Trzciannem. W interesie Gminy leżało aby uczniowie ze zlikwidowanych szkół kontynuowali naukę w szkole podstawowej w Trzciannem, jednakże nie chcieliśmy ingerować w decyzje rodziców o pozostawieniu uczniów w szkołach niepublicznych. Zapis w uchwale o kontynuowaniu nauki w szkole podstawowej w Trzciannem pozostawiał taką możliwość w przypadku zmiany decyzji rodziców”. [Dowód: akta kontroli str. 98-99]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2. Zmiana warunków lokalowych nauczania uczniów po likwidacji szkół

Opis stanu faktycznego

Warunki lokalowe kształcenia uczniów zlikwidowanych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach nie uległy zmianie, gdyż Gmina Trzcianne przekazała Społeczno-Oświatowemu Stowarzyszeniu Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Eduikator” w Łomży wszystkie nieruchomości oraz wyposażenie zlikwidowanych szkół do bezpłatnego użytkowania. Rodzaj przekazanego wyposażenia przedstawiono w pkt 3.1. niniejszego wystąpienia. [Dowód: akta kontroli str. 60-70, 76-81]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Zmiana warunków organizacyjnych nauczania uczniów po likwidacji szkół

Opis stanu faktycznego

Likwidacja publicznych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach nie wpłynęła na pogorszenie warunków nauczania. Utworzone na bazie tych szkół niepubliczne szkoły podstawowe, w roku szkolnym 2011/2012, zapewniły:

- kontynuację nauki języka obcego (język angielski),
- właściwe warunki prowadzenia zajęć komputerowych (jeden uczeń na jeden komputer),
- średnią liczbę uczniów w oddziałach klas I-VI na poziomie siedmiu osób w szkole w Brzezinach i dziewięciu w szkole w Starych Bajkach oraz na poziomie odpowiednio ośmiu i dziewięciu dzieci w oddziałach przedszkolnych,
- możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych w wymiarze: trzech godzin tygodniowo w szkole w Brzezinach (w zajęciach uczestniczyło 18 z 39 uczniów) i pięć godzin tygodniowo w szkole w Starych Bajkach (w zajęciach brało udział 43 z 46 uczniów), podczas gdy w szkołach publicznych w Brzezinach wymiar zajęć pozalekcyjnych wynosił sześć godzin, a w szkole w Starych Bajkach jedną godzinę tygodniowo.

Nauczanie w formie łączenia w jeden oddział różnych klas odbywały się w szkołach niepublicznych jak i w szkołach publicznych. I tak:

- w niepublicznej szkole podstawowej w Brzezinach nauczanie w klasach łączonych obejmowało zajęcia z języka polskiego i angielskiego, przyrody, techniki, matematyki i wychowania fizycznego (łączono klasy 0-I, I-II, II-III, IV-V), zaś w publicznej szkole podstawowej w Brzezinach, w ostatnim roku jej funkcjonowania (rok szkolny 2010/2011) łączono klasy 0-I i II-III, V-VI na zajęciach z języka polskiego, języka angielskiego, muzyki, plastyki, matematyki i przyrody,
- w niepublicznej szkole podstawowej w Starych Bajkach nauczanie w klasach łączonych obejmowało zajęcia z języka polskiego i angielskiego, historii, przyrody, muzyki, plastyki, techniki i wychowania fizycznego (łączono klasy II-III i IV-V), a w publicznej szkole podstawowej w Starych Bajkach w ostatnim roku jej funkcjonowania łączono klasy V-VI na zajęciach z techniki i wychowania fizycznego oraz klasy IV-V na zajęciach z plastyki i muzyki,
- w niepublicznej szkole podstawowej w Starych Bajkach proporcje zajęć realizowanych w klasach łączonych i bez łączenia wynosiły 6/17 w klasach II-III i 12/15 w klasach IV-VI, zaś w publicznej szkole podstawowej w Starych Bajkach, w klasach I-III nie było lekcji łączonych, natomiast w klasach IV-VI proporcje te wynosiły odpowiednio 2/22, 7/17 i 5/19,
- w niepublicznej szkole podstawowej w Brzezinach proporcje zajęć realizowanych w klasach łączonych i bez łączenia wynosiły 19/4 w klasie I, 16/7 w klasie II, 14/7 w klasie III i 15/27 w przypadku klas IV-VI, natomiast w szkole publicznej w Brzezinach przedstawiały się następująco: klasa I – 10/10, klasa II i III – 9/11, klasa IV – 5/18, klasa V – 17/7 i klasa VI – 16/9,
- w niepublicznej szkole podstawowej w Starych Bajkach w oddziale przedszkolnym uczyło się dziewięcioro dzieci w wieku pięciu i sześciu lat (nie łączono oddziału przedszkolnego z oddziałem klasy I szkoły podstawowej), zaś w publicznej szkole w Starych Bajkach do oddziału przedszkolnego uczęszczało czworo dzieci (nie łączono oddziału przedszkolnego z oddziałem klasy I szkoły podstawowej),

- w niepublicznej szkole podstawowej w Brzezinach w oddziale przedszkolnym uczyło się ośmioro dzieci w wieku pięciu i sześciu lat. Zajęcia klasy przedszkolnej prowadzono w połączeniu z oddziałem klasy I szkoły podstawowej. W publicznej szkole w Brzezinach w oddziale przedszkolnym było dziewięcioro uczniów, a zajęcia prowadzono w połączeniu z oddziałem klasy I szkoły podstawowej, w której uczyło się czterech uczniów,
- w niepublicznej szkole podstawowej w Starych Bajkach, jak też w szkole publicznej, w ostatnim roku jej funkcjonowania, nie prowadzono świetlicy, natomiast w szkole niepublicznej w Brzezinach, jak też w szkole publicznej w Brzezinach zajęcia świetlicowe prowadzono dla jednej grupy wychowawczej, której liczebność nie przekraczała 25 osób. [Dowód: akta kontroli str. 38-39, 44-45, 120-125, 163]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4. Zmiana nauczycieli dla uczniów zlikwidowanych szkół

Opis stanu
faktycznego

1.4.1. Według stanu na 30 września 2011 r. zatrudnienie w niepublicznych szkołach podstawowych wynosiło w Brzezinach i Starych Bajkach po siedem osób, zatrudnionych odpowiednio na 6,09 i 6,72 etatach. Stanowiło to odpowiednio 77,8% i 70% stanu kadrowego szkół publicznych prowadzonych przez Gminę Trzciannę w Brzezinach i w Starych Bajkach (wg danych na 30 września 2010 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 18-19, 21,22, 36, 43,55]

Według danych z Systemu Informacji Oświatowej stan kadrowy w publicznych szkołach podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach, na dzień 30 września 2010 r., był o trzy osoby wyższy od faktycznego (w SIO wykazano, że w szkole podstawowej w Brzezinach pracowało 12 nauczycieli, a w szkole w Starych Bajkach – 13).

[Dowód: akta kontroli str. 18-23, 55]

Zastępca Wójta Antoni Stefanowicz wyjaśnił, że różnica między liczbą zatrudnionych nauczycieli w publicznych szkołach podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach a liczbą nauczycieli w tych szkołach wykazaną w Systemie Informacji Oświatowej, wynika z faktu zatrudnienia, niezgodnie z kwalifikacjami, nauczycieli już pracujących w tych szkołach na dodatkową umowę o pracę. Zatrudnienie nastąpiło za zgodą Podlaskiego Kuratora Oświaty.

[Dowód: akta kontroli str. 115-117]

Poziom kwalifikacji zawodowych nauczycieli w niepublicznej szkole podstawowej w Brzezinach, wyrażony procentowym udziałem nauczycieli mianowanych i dyplomowanych (łącznie) w ogólnej liczbie nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty), był wyższy w porównaniu do kwalifikacji kadry pedagogicznej w szkole podstawowej prowadzonej przez Gminę Trzciannę, natomiast w szkole niepublicznej w Starych Bajkach obniżył się. I tak:

- w szkole niepublicznej w Brzezinach nauczyciele dyplomowani i mianowani stanowili 100% kadry pedagogicznej, podczas gdy w szkole publicznej ich udział stanowił 80,8%,
- w szkole niepublicznej w Starych Bajkach nauczyciele dyplomowani i mianowani stanowili 50% kadry pedagogicznej, a w szkole publicznej – 75,5%.

[Dowód: akta kontroli str. 18-19, 21-22, 36, 43]

1.4.2. Spośród dziewięciu nauczycieli zatrudnionych w publicznej Szkole Podstawowej w Brzezinach (wg stanu na dzień likwidacji szkoły), siedmiu podjęło pracę w szkole niepublicznej, zaś z 10 nauczycieli pracujących w publicznej Szkole Podstawowej w Starych Bajkach, dwóch zatrudniono w szkole niepublicznej.

Spośród 10 nauczycieli, którzy nie zostali zatrudnieni w niepublicznych szkołach podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach, trzech podjęło pracę w szkołach w Trzciannie i w Białymstoku. Gmina nie posiada informacji co do dalszych losów pozostałych nauczycieli.

[Dowód: akta kontroli str. 36, 43, 55]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zorganizowanie gminnej sieci szkół publicznych po likwidacji szkół podstawowych w Brzezinach i Starych Bajkach oraz zapewnienie uczniom warunków kształcenia na poziomie występującym przed likwidacją obu szkół.

2. Organizacja dowożenia uczniów do szkół na terenie Gminy

2.1. Wywiązywanie się Gminy z obowiązku zapewnienia uprawnionym uczniom z obwodu zlikwidowanych szkół dowożenia do szkoły kontynuowania nauki

Opis stanu
faktycznego

Gmina realizowała obowiązek wynikający z postanowień art. 17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, organizując w roku szkolnym 2012/2013 bezpłatne dowożenie uczniów uczęszczających do Szkoły Podstawowej im. Św. Franciszka w Trzciannem i Gimnazjum im. Króla Aleksandra Jagiellończyka w Trzciannem. Według stanu na 30 września 2012 r. z dowozu autobusem szkolnym korzystało 105 uczniów gimnazjum i 140 uczniów szkoły podstawowej, w tym 33 uczniów gimnazjum i 79 uczniów szkoły podstawowej, wyłącznie w drodze powrotnej ze szkoły do domu. Do szkoły uczniowie ci dojeżdżali autobusami PKS. Gmina zakupiła im bilety komunikacji publicznej. Stosownie do wymogów art. 17 ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty uczniom dowożonym autobusem szkolnym zapewniono opiekę. Do dowożenia uczniów Gmina wykorzystywała trzy autobusy będące jej własnością. Trasy autobusów oraz przystanki zostały ustalone zarządzeniami Wójta Gminy z 23 stycznia 2008 r. i z 13 września 2013 r. Najdłuższą drogę do Szkoły Podstawowej w Trzciannem, wynoszącą 13 km, pokonywały dzieci z miejscowości Wilamówka, natomiast najdłuższa droga od miejsca zamieszkania (miejscowość Zajki) do Gimnazjum w Trzciannem wynosiła autobusem szkolnym 52 km. [Dowód: akta kontroli str. 93, 95-96, 153]

Likwidacja szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach nie spowodowała konieczności zmian w organizacji dowożenia uczniów oraz wzrostu kosztów ponoszonych na dowożenie. Wszyscy uczniowie ze zlikwidowanych szkół kontynuowali bowiem naukę w niepublicznych szkołach podstawowych, prowadzonych w tych miejscowościach przez Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator” w Łomży. [Dowód: akta kontroli str. 37, 43]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na to, że Gmina Trzciannie w latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 bezpłatnie dowoziła odpowiednio 29 i 26 uczniów niepublicznej szkoły podstawowej w Brzezinach, zaś odpowiednio trzem i dwóm uczniom niepublicznej szkoły podstawowej w Starych Bajkach – w celu ich dowozu do szkoły - zakupiła bilety komunikacji publicznej za łączną kwotę 2.481,90 zł (do końca września 2012 r.). Jednocześnie na funkcjonowanie obu szkół niepublicznych przekazywano organowi prowadzącemu dotacje w wysokości zależnej od liczby uczniów, co przedstawiono w pkt. 3.3.2. wystąpienia pokontrolnego. Jak wyjaśnił Wójt Zdzisław Dąbrowski zapewnienie transportu uczniom niepublicznej szkoły podstawowej w Brzezinach nie miało wpływu na wysokość kosztów ponoszonych przez Gminę na dowożenie uczniów, gdyż szkolny autobus i tak pokonywał tą samą trasę z uwagi na konieczność dowożenia uczniów do gimnazjum w Trzciannem. Natomiast „*zakup biletów dla uczniów niepublicznej szkoły podstawowej w Starych Bajkach wynikał z chęci utrzymania tych dzieci w szkole niepublicznej zlokalizowanej na terenie Gminy Trzciannie. W przypadku niezapewnienia biletów tym uczniom podjęliby oni naukę w szkole znajdującej się w Gminie Krypno, co skutkowało by zmniejszeniem subwencji oświatowej dla gminy Trzciannie. Od października 2012 r. zakup biletów finansuje „Edukator”.*”

Dowód: akta kontroli str. 96-97, 99, 144]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gminy w badanym obszarze.

3. Finansowanie zadań oświatowych Gminy

3.1. Zagospodarowanie przez Gminę mienia zlikwidowanych szkół

Opis stanu
faktycznego

3.1.1. Grunty i budynki zajmowane na potrzeby zlikwidowanych szkół podstawowych stanowiły własność Gminy Trzciane. Ujęto je w księgach rachunkowych Urzędu Gminy 31 sierpnia 2011 r. Wartość księgową:

- zlikwidowanej Szkoły Podstawowej w Brzezinach wynosiła 362.833 zł, w tym budynku szkoły - 329.920 zł, oczyszczalni ścieków - 24.963 zł, wiaty na drewno - 7.950 zł,
- zlikwidowanej Szkoły Podstawowej w Starych Bajkach wynosiła 457.624 zł, w tym budynku szkoły - 420.101 zł, budynku gospodarczego - 5.602 zł, oczyszczalni ścieków - 24.963 zł i placu przy budynku szkolnym - 6.958 zł. [Dowód: akta kontroli str. 92]

Budynki po zlikwidowanych szkołach oraz nieruchomości gruntowe, na których zostały posadowione, Gmina przekazała do nieodpłatnego użytkowania Społeczno-Oświatowemu Stowarzyszeniu Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Eduikator” w Łomży, z przeznaczeniem na prowadzenie szkół podstawowych w okresie od 25 sierpnia 2011 r. do 25 sierpnia 2014 r., co szerzej opisano w pkt 1.1.3. niniejszego wystąpienia.

[Dowód: akta kontroli str. 60-62, 76-78]

3.1.2. Stowarzyszenie otrzymało również wyposażenie zlikwidowanych szkół, obejmujące:

- w Brzezinach sprzęt radiowo-telewizyjny (o wartości 4.346 zł), sprzęt komputerowy (30.792 zł), pomoce dydaktyczne (2.719 zł), oprogramowanie komputerowe (5.618 zł), zbiory biblioteczne (5.237 zł) oraz sprzęt gospodarczy (5.409 zł),
- w Starych Bajkach sprzęt radiowo-telewizyjny (1.390 zł), komputery z wyposażeniem (16.108 zł), pomoce dydaktyczne (2.546 zł), programy komputerowe (2.544 zł) oraz sprzęt gospodarczy (1.794 zł). [Dowód: akta kontroli str. 63-69, 79-81]

Natomiast cztery komputery wraz z osprzętem o wartości 14.323 zł oraz licencje na oprogramowanie wraz z nośnikami o łącznej wartości 1.293 zł, znajdujące się w pracowni internetowego centrum informacji multimedialnej, utworzonej w zlikwidowanej Szkole Podstawowej w Starych Bajkach w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego „Internetowe centra informacji multimedialnej w bibliotekach szkolnych i pedagogicznych”, przekazano Gimnazjum w Trzciannem.

[Dowód: akta kontroli str. 84-89]

Zlikwidowano też zbędny majątek szkół o wartości księgowej wynoszącej 9.143 zł, w tym trzy niesprawne komputery o wartości 7.161 zł ze Szkoły Podstawowej w Brzezinach oraz zniszczone i nieaktualne książki o wartości 1.982 zł ze Szkoły Podstawowej w Starych Bajkach.

[Dowód: akta kontroli str. 71-74, 90-91]

Wyposażenie zlikwidowanych publicznych szkół podstawowych nie zostało ujęte w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Trzciane. Skarbnik Gminy wyjaśniła: „W chwili zakupu cena poszczególnych składników majątkowych nie przekraczała 3.500 zł. Zgodnie z przepisami rachunkowymi, składniki majątkowe, których cena jednostkowa nie przekracza 3.500 zł w miesiącu ich zakupu i oddania do użytkowania, jednorazowo odpisuje się w koszty. Wobec czego wartość takiego składnika majątkowego netto jest zerowa. Powyższe składniki majątkowe były protokolarnie przekazane z Biura Obsługi Szkół do nieodpłatnego użytkowania szkołom niepublicznym o uprawnieniach szkół publicznych. Protokoły przekazania są sporządzone z udziałem trzech stron. Strona przyjmująca – Biuro Obsługi Szkół jest jednocześnie – stroną przekazującą wyposażenie szkołom do użytkowania. Po likwidacji Biura Obsługi Szkół nie otrzymaliśmy przekazanych składników majątkowych wobec czego nie było potrzeby i podstawy prawnej do dokonania zapisów księgowych w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Trzciane”. [Dowód: akta kontroli str. 101]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Wpływ likwidacji szkół na zmiany w zatrudnieniu pracowników do realizacji zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

3.2.1. Według stanu na 31 sierpnia 2011 r. zatrudnienie w zlikwidowanych szkołach wynosiło:

- dziewięć osób w Szkole Podstawowej w Brzezinach, w tym siedmiu nauczycieli mianowanych, jeden zatrudniony na czas nieokreślony i jeden zatrudniony na czas określony (do 31 sierpnia 2011 r.),
- 10 osób w Szkole Podstawowej w Starych Bajkach, w tym siedmiu nauczycieli mianowanych i trzech zatrudnionych na czas określony (do 31 sierpnia 2011 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 55]

W wyniku likwidacji szkół rozwiązano stosunek pracy z zatrudnionymi w nich nauczycielami. Z jednym nauczycielem ze Szkoły Podstawowej w Brzezinach oraz trzema nauczycielami ze szkoły w Starych Bajkach rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z upływem okresu na jaki zawarto umowę, z 14 nauczycielami w trybie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶, a z jednym na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. w sprawie szczególnych zasad rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników⁷. Wydatki Gminy na odprawy zwolnionej kadry pedagogicznej wyniosły 190.238 zł, z czego 20.803 zł wypłacono z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla gmin.

[Dowód: akta kontroli str. 53, 55-56]

Nauczyciele pracujący w szkołach publicznych w Brzezinach i w Starych Bajkach na podstawie umowy cywilno-prawnej nie zostali zatrudnieni w szkołach niepublicznych. Natomiast spośród dwóch pracowników obsługi (po jednym w każdej szkole), jedna osoba odeszła na emeryturę, zaś druga została zatrudniona w niepublicznej szkole podstawowej w Starych Bajkach. Zagadnienia związane z przejściem pozostałych nauczycieli opisano w pkt 1.4.2. niniejszego wystąpienia.

[Dowód: akta kontroli str. 164]

3.2.2. Obsługę administracyjno-finansową szkół na terenie Gminy Trzcianne do 31 października 2011 r. prowadziło Biuro Obsługi Szkół Samorządowych, w którym (wg stanu na dzień likwidacji) było zatrudnionych trzech pracowników. Wszystkie zwolnione osoby znalazły zatrudnienie. Kierownik Biura podjął pracę w Urzędzie Gminy Narew, Główny Księgowy – w Szkole Podstawowej w Trzciannem, a kierowca w Urzędzie Gminy Trzcianne.

[Dowód: akta kontroli str. 102]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3. Finansowanie z budżetu Gminy szkół publicznych prowadzonych przez inne podmioty i szkół niepublicznych przejmujących uczniów szkół zlikwidowanych

Opis stanu faktycznego

3.3.1. Zgodnie z wymogami art. 90 ust. 4 ustawy o systemie oświaty, Rada Gminy 29 kwietnia 2010 r. i z 17 sierpnia 2011 r. ustaliła tryb udzielania i rozliczania dotacji szkołom i placówkom niepublicznym o uprawnieniach szkół i placówek publicznych, prowadzonym na terenie Gminy przez podmioty nienależące do sektora finansów publicznych. Zasady obliczania dotacji na funkcjonowanie szkół i przedszkoli niepublicznych ustalone w tych uchwałach odpowiadały postanowieniom art. 90 ust. 2a i 2 b ustawy o systemie oświaty (prawidłowość zasad udzielania dotacji na funkcjonowanie oddziałów przedszkolnych przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego). Podstawę obliczenia dotacji dla szkół stanowiła bowiem kwota na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły przewidziana w części oświatowej subwencji ogólnej, otrzymywanej przez Gminę oraz rzeczywista liczba uczniów w szkole, a dla niepublicznych przedszkoli dotacja przysługiwała na każde dziecko w kwocie stanowiącej 75% ustalonych w budżecie Gminy wydatków bieżących ponoszonych w prowadzonych przedszkolach publicznych, w przeliczeniu na jedno dziecko.

[Dowód: akta kontroli str. 105-109]

⁶ Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 90, poz. 844 ze zm.

3.3.2. Dotacje z budżetu Gminy Trzcianne na działalność niepublicznych szkół podstawowych i oddziałów przedszkolnych wyniosły 480.640 zł w 2011 r., 697.594 zł w 2012 r. i 486.820 zł do września 2013 r., z czego na prowadzenie szkoły w Brzezinach przekazano 99.156 zł w 2011 r., 326.563 zł w 2012 r. i 231.345 zł do września 2013 r., a na prowadzenie szkoły w Starych Bajkach odpowiednio 116.620 zł, 371.031 zł i 255.475 zł. Ponadto w 2011 r. Gmina dotowała także niepubliczne szkoły podstawowe w Szorcach i w Nowej Wsi oraz punkt przedszkolny funkcjonujący przy szkole w Szorcach, prowadzone także przez Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator” w Łomży. Na utrzymanie tych placówek przekazano z budżetu gminy dotacje w wysokości odpowiednio 141.464 zł i 123.400 zł. Szkoły w Szorcach i w Nowej Wsi zlikwidowano 12 września 2011 r., zaś punkt przedszkolny zakończył działalność 31 lipca 2012 r.

Wysokość dotacji na prowadzenie niepublicznych szkół (z wyjątkiem oddziałów przedszkolnych, co opisano poniżej), stosownie do zasad ustalonych w uchwałach Rady Gminy, naliczono odpowiednio do liczby dzieci w szkole w danym miesiącu oraz wagi wynikającej z metryczki subwencji oświatowej. [Dowód: akta kontroli str. 24-25, 110-113]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina przekazywała Społeczno-Oświatowemu Stowarzyszeniu Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator” w Łomży dotacje na prowadzenie niepublicznych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach od uruchomienia tych szkół, tj. od września 2011 r., mimo że Stowarzyszenie nie podało Urzędowi Gminy do 30 września 2010 r. informacji o planowanej liczbie uczniów w każdej z tych szkół (w 2011 r. na ten cel przekazano 215.776 zł dotacji). Stanowiło to naruszenie obowiązujących wówczas postanowień art. 90 ust. 2a ustawy o systemie oświaty, w myśl których dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego pod warunkiem, że osoba prowadząca szkołę poda organowi właściwemu do udzielania dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji.

[Dowód: akta kontroli str. 103]

Wójt Gminy Zdzisław Dąbrowski wyjaśnił: *„Dotacje niepublicznym szkołom podstawowym w Brzezinach i Starych Bajkach prowadzonym przez Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator” w Łomży przekazywano mając za podstawę uchwałę Rady Gminy Trzcianne w tej sprawie i ujęcie środków w budżecie Gminy Trzcianne na rok 2011 – dotacja na prowadzenie szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych. W dacie 31.08-01.09.2011 r. zbiegły się zakończenie funkcjonowania szkół podstawowych w Szorcach i Nowej Wsi prowadzonych również przez Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie „Edukator” w Łomży i rozpoczęcie działalności niepublicznych szkół podstawowych w Brzezinach i Starych Bajkach prowadzonych przez to Stowarzyszenie. Należy zauważyć, że w budżecie Gminy Trzcianne były zapewnione środki na dotacje dla „Edukatora” na miesiące wrzesień – grudzień 2011 r. Środki te nie są tzw. „pieniędzmi znaczonymi” zostały przeznaczone i wykorzystane na dotacje dla podmiotu prowadzącego niepubliczne szkoły podstawowe z tą różnicą, że w innych miejscowościach. Ponadto istotnym jest fakt utrzymania funkcjonowania w szczególności Szkoły Podstawowej w Brzezinach z uwagi na odległość 22 km do Trzciannego, fatalny stan drogi i czas jaki musiałyby spędzić dzieci w autobusie”.*

[Dowód: akta kontroli str. 152]

2. W uchwałach z 2010 r. i z 2011 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji szkołom i placówkom niepublicznym o uprawnieniach szkół i placówek publicznych, prowadzonym na terenie Gminy przez podmioty nienależące do sektora finansów publicznych (wymienionych w pkt. 3.3.2. wystąpienia pokontrolnego)

nieprawidłowo ustalono zasady udzielania dotacji na funkcjonowanie oddziałów przedszkolnych. Dotację naliczano bowiem w wysokości 75% wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych, prowadzonych przez Gminę, w przeliczeniu na jedno dziecko, podczas gdy do 31 sierpnia 2013 r.⁸ powinny być one obliczane na podstawie art. 90 ust. 2a ustawy o systemie oświaty, tj. w sposób ustalony dla dotacji należnych szkołom niepublicznym (na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego). W konsekwencji Społeczno-Oświatowemu Stowarzyszeniu Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator” w Łomży od września 2011 r. do września 2013 r. przekazano dotację o ok. 178.261,55 zł niższą od wynikającej z prawidłowego obliczenia.

[Dowód: akta kontroli str. 105, 107, 110-112, 182-186]

Zastępca Wójta podał, że taki sposób naliczania dotacji ustalono kierując się postanowieniami art. 90 ust. 2b ustawy o systemie oświaty.

[Dowód: akta kontroli str. 165]

3.4. Wpływ likwidacji szkół na zmiany w wydatkach na finansowanie zadań oświatowych Gminy

Opis stanu faktycznego

3.4.1. Wydatki z budżetu Gminy na sfinansowanie zadań oświatowych wyniosły 5.163 tys. zł w 2011 r. i 4.634 tys. zł w 2012 r., z tego na zadania subwencionowane odpowiednio 4.692 tys. zł i 4.092 tys. zł (całość stanowiły wydatki bieżące). Na 2013 r. na zadania oświatowe zaplanowano zaś 4.966 tys. zł, tj. o 332 tys. zł więcej niż wydatkowano w 2012 r.

Otrzymana subwencja oświatowa w wysokości 3.347 tys. zł w 2011 r. i 3.597 tys. zł w 2012 r. zapewniła sfinansowanie bieżących zadań subwencionowanych Gminy w 71,3% w 2011 r. i w 87,9% w 2012 r., a po uwzględnieniu dotacji otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadań subwencionowanych (55 tys. zł w 2011 r. i 44 tys. zł w 2012 r.), pokrycie z budżetu państwa wydatków subwencionowanych Gminy wynosiło odpowiednio 72,5% i 88,9%.

W 2012 r., po likwidacji szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach, wydatki Gminy Trzcienne na zadania oświatowe zmniejszyły się o 529 tys. zł. Natomiast relacja uzyskanej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej do wydatków bieżących na zadania subwencionowane w 2012 r. wynosiła 87,9% i była o 16,6 punktów procentowych wyższa niż w 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str. 51]

Wydatki z budżetu gminy na zadania oświatowe w relacji do uzyskanej części oświatowej subwencji ogólnej w latach 2011-2013 przedstawia tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie (tys. zł)		Plan ³ (tys. zł)
		2011 r.	2012 r.	2013 r.
1.	Wydatki oświatowe ogółem (działy 801 i 854), w tym:	5 163	4 634	4.966
1.1.	wydatki bieżące	5 163	4 634	4 966
1.2.	wydatki majątkowe	0	0	0
1.3.	wydatki bieżące na zadania subwencionowane ¹	4 692	4 093	4 541
2.	Wpływy z budżetu państwa na finansowanie wydatków na zadania szkolne i pozaszkolne, w tym:	3 402	3 639	3.494

⁸ Po wejściu w życie ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827), na podstawie art. 6 tej ustawy, wysokość dotacji na wychowanków oddziałów przedszkolnych nalicza się na podstawie art. 90 ust. 2b ustawy o systemie oświaty, tj. w wysokości nie niższej niż 75 % ustalonych w budżecie danej gminy wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na jednego ucznia, tj. zgodnie z brzmieniem uchwały Rady Gminy z 2011 r.

2.1.	część oświatowa subwencji ogólnej ⁽²⁾	3 347	3 597	3 494
2.2.	dotacje bieżące na zadania subwencionowane ⁽¹⁾	55	42	0
3.	Relacja: poz. 2/poz. 1.3. [%]	72,5%	88,9%	76,9%
4.	Relacja: poz. 2.1/poz. 1.3. [%]	71,3%	87,9%	76,9%

1) wydatki w działach 801 i 854, z wyłączeniem rozdziałów: 80103-Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 80104-Przedszkola, 80106-Inne formy wychowania przedszkolnego, 80113-Dowózienie uczniów do szkół,

2) łącznie ze środkami uzyskanymi z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej,

3) plan wydatków gminy wg stanu za sierpień 2013 r. (ostatni zamknięty miesiąc sprawozdawczy)

3.4.2. W uzasadnieniu do uchwał o likwidacji publicznych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach jako zasadnicze powody likwidacji tych szkół wskazano względy demograficzne. Powołano się także na efekty finansowe. Z przeprowadzonej przez Gminę analizy prognozowanych kosztów funkcjonowania szkół w 2011 r. wynikało, że likwidacja szkół w Brzezinach i w Starych Bajkach spowoduje zmniejszenie o 1.066.214 zł zaangażowania środków własnych gminy w finansowaniu wydatków oświatowych. [Dowód: akta kontroli str. 9, 13, 156-161]

3.4.3. W wyniku likwidacji publicznych szkół podstawowych w Brzezinach i w Starych Bajkach Gmina uzyskała w roku szkolnym 2011/2012 oszczędności w kwocie 813.988 zł. Stanowiły one różnicę między wydatkami poniesionymi na utrzymanie tych szkół w roku szkolnym 2010/2011 (1.479.440 zł) a kwotą dotacji przekazanych niepublicznym szkołom podstawowym w Brzezinach i w Starych Bajkach w roku szkolnym 2011/2012 (665.452 zł).

[Dowód: akta kontroli str. 126-144]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, finansowanie zadań oświatowych Gminy.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, wnosi o udzielanie szkołom niepublicznym o uprawnieniach szkół publicznych dotacji w wysokości i na warunkach ustalonych w ustawie o systemie oświaty.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego, podjętych działaniach w celu jego realizacji lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁹ Dz. U. z 2012 r., poz.82

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 12 grudnia 2013 r.

Kontroler
Jerzy Chwiedosik
gł. specjalista k.p.

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Agata Ciupa

.....
podpis